Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 51 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 15, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. Ч. 51. РІК CIII

ПАРЛЯМЕНТ РОЗГЛЯДАЄ ПРОЄКТ КОНСТИТУЦІЇ

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 11-го березня, Конституційна комісія з участю співголів Президента України Леоніда Кучми і голови Верховної Ради Олександра Мороза розглянула проєкт нової конституції України.

В ході підготови проєкту підкомісія Конституційної комісії провела 51 засідання, розглянувши 164 статті проєкту конституції. До 136 статтей та до преамбули внесено поправки. 15 статтей зазнали повної зміни, до 22-ох статтей змін не вносили, 83 статті підкомісія схвалила, деякі вилучено консенсусом. Тепер цей проєкт розглянула Конституційна комісія.

На засіданні головував О. Мороз. На розгляд Конституційної комісії пропонувалося п'ять варіянтів рішень. Варіянт про „схвалення проєкту конституції як основи для дальшого опрацювання і розгляду в парляменті", підтриманий О. Морозом, не дістав необхідного числа голосів. Дискусії були гострі і довгі. Представники фракції комуністів пропонували відхилити проєкт і зформувати

(Закінчення на стор. 3)

В УНА відбирають приміщення

Київ (Р. Р.). — Житлово-експлуатаційне бюро Старокиївського району столиці України наказало Українській Національній Асамблеї звільнити приміщення через несплату чинщу.

Хоча Міністерство Юстиції вирішило переглянути своє попереднє рішення про ліквідацію реєстрації УНА, справа затягнулася. Тим часом Національний Банк України заморозив конта УНА й унеможливив сплатити залеглість за винаймом приміщення.

С. Головатий і Л. Кубицький поглиблюють правну співпрацю

Варшава (УНІАР). — Міністер юстиції України Сергій Головатий і міністер справедливости Польщі Лешек Кубицький домовилися про утворення спільної групи. Її завданням буде підготова рекомендацій щодо забезпечення ефективности дії договору про правну допомогу та правні відносини в цивільних та кримінальних справах.

С. Головатий перебував у Польщі з офіційною візитою від 6-го до 8-го березня на запрошення Л. Кубицького.

На спільній пресконференції два міністри висловили задоволення проведеними переговорами. Особливо наголошено, що відбувся не тільки обмін інформацією щодо стану судової та правної реформи в обох країнах, але й досягнуто конкретних домовлень щодо дальшої міждержавної співпраці.

Під час візити до польської столиці С. Головатий провів також розмови з речником громадянських прав Польщі Зелінським та першим головою Верховного суду Польщі Стшембошем.

Україна намагається привабити більше інвесторів

Київ (УНІАР). — На Міжнародному конгресі з питань розвитку економічного співробітництва українська делегація має порушити питання про включення чужоземних інвестицій в українську економіку. Конгрес має відбутися в квітні цього року в Атлантик Сіті, Н. Дж.

Найвірогідніше, що учасники конгресу зголосяться інвестувати фонди вже найближчим часом в Азовське пароплавство, миколаївську фірму „Циклон", а також у державні підприємства сировинно-енергетичної та сільсько-господарської галузей. Всього українська делегація готує біля 200 проєктів-пропозицій до чужоземних інвесторів.

Питання про чужоземні інвестиції розглядалося і на міжнародному форумі „Інвестиційні проєкти для України", який проходив під егідою ООН у Відні в Австрії.

Українські економісти вважають, що для реформування і розвитку підприємств основних галузей народного господарства України необхідно залучити 30-40 блн. дол. як довготермінові інвестиції.

Л. Кучмі допомагала Москва фінансово, твердить російська газета

Москва (УНІАР). — Передвиборчу президентську кампанію сьогоднішнього Президента України Леоніда Кучми фінансувала Москва, повідомила 12-го березня московська газета „Комсомольская Правда".

Газета пише, що акціонерне товариство „Міжнародний центр розвитку промисловості, інформації й бизнесу" звернулося 6-го травня 1994 року до прем'єр-міністра Росії Віктора Чорномирдіна виділити експортні квоти у розмірі 2.5 млн. тонн нафти для постачання „на потреби держави". 25-го травня це було зроблено. Як стверджує „Комсомольская Правда", це стало можливим „у зв'язку з листом заступника валютного відділу міністерства фінансів Росії Волкова на ім'я заступника міністра зовнішньо-економічних зв'язків Росії Догаєва. Виділення квот лоббіював керівник секретаріяту Чорномирдіна Геннадій Петелін, він особисто передав прохання голові Комісії з оперативних питань уряду Російської Федерації Олегові Сосковцеві про виділення квот для фінансування передвиборчої кампанії Кучми в Україні". Згідно з газетою, про матеріяли з цього приводу, у тім числі й рішення комісії „погодитися з виділенням квот", репортовалося голові уряду Росії.

Представники групи радників Президента України відмовилися давати будь-які коментарі з цього приводу. Офіційної реакції Адміністрації Президента на це поки що не було.

На „Шаттлі" полетять українські космонавти

Київ (Р. Р.). — Сюди 5-го березня прибула група фахівців Крайового управління аеронавтики і дослідження космосу ЗСА (НАСА) з метою підготовки спільних біологічних експериментів з участю українського астронавта в рамках спільного українсько-американського проєкту „Шаттл-97".

Як повідомив начальник міжнародного відділу Національної Космічної Агенції України Костянтин Ярцев, у підготові спільного експерименту з вирощування та розмноження специфічних рослин в умовах невагомости на американській орбітальній станції з української сторони візьмуть участь науковці Інституту ботаніки НАН України на чолі з доктором біологічних наук Єлисаветою Кордюк. Це буде перший полет українських астронавтів на закордонному космічному кораблі. Запуск „Шаттла" плянується на жовтень 1997 року.

В Києві відкриють ресторани „МекДоналдс"

Київ (Р. Р.). — Голова Київської Державної Адміністрації Л. Косаківський зустрівся з директором відділу компанії „МекДоналдс" в Україні Карлом Фріцем і вони спільно обговорили питання про відкриття в Києві наприкінці цього року сімох ресторанів „МекДоналдс".

На здійснення цього проєкту, за словами К. Фріца, потрібно 10 млн. дол., а в результаті діяльности мережі ресторанів бюджет міста щорічно отримуватиме близько 2 млн. дол. з кожного ресторану. Крім того, кожен ресторан надасть 100 нових місць праці.

Зустріч міністрів оборони України і Росії відкладено

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 12-го березня, відбулася телефонічна розмова Президента України Леоніда Кучми і президента Росії Бориса Єльцина. Як інформує пресовий секретар Президент Дмитро Марков, керівники двох держав обговорили питання підготови візити російського президента в Україну, що плянується на 4-5-го квітня.

Натомість зустріч міністрів оборони України і Росії, що мала відбутися 14-15-го березня, перенесено на невизначений час з ініціятиви Росії. Сторони мали узгодити денні питання розподілу інфраструктури Чорноморської фльоти.

Передбачалося, що Валерій Шмаров і Павел Грачов обговорять стан виконання домовлень у Сочі минулого року. Тоді, як відомо, оби-два міністри підписали 26 угод, серед них про передачу Росії бомбардувальників ТУ-160 і ТУ-95, а також про передачу 32-ох стратегічних ракет СС-19. Передбачалося також обговорити деякі домовлення, досягнуті робочими групами обох сторін наприкінці літого у Москві. Робочі групи розглядали проєкти документі про другий етап розподілу Чорноморської фльоти.

У цьому питанні сторони мають принципові розбіжності. Російська сторона пропонує передачу лише окремих об'єктів, про які досягнуто згоди раніше. Українська сторона вимагає передачі практично всіх об'єктів Чорноморської фльоти, які залишилися, в тому числі і в Севастополі. Обговоренню також підлягають питання про дальше використання Росією українських полігонів смуги „Нитка" і про добудову Україною російських кораблів та доків, розташованих на території України.

Гезболла і Гамас продовжать терор проти жидів

Бейрут, Ливан. — Генеральний секретар проіранського шиїтського руху Гезболла Гасан Насрулла заявив, що його бойовики готують терористичні акції на всій території Палестини. Дотепер Гезболла обмежувала свою активність до півдня Ливану, де нападає на ізраїльські військові варти, а також на вояків „Армії Південного Ливану".

В інтерв'ю для тижневика „Аль-Васат" Насрулла сказав, що рух Гезболла до цього часу збройно боровся проти жидів на ливанській території, але оскільки обставини змінилися, то ця боротьба вже в найближчий час може охопити всю Палестину.

Насрулла визнав, що його організація дістає фінансову і політичну підтримку від Ірану. Він також повідомив, що Сирія передає зброю для радикальних ісламістів через територію північного і східного Ливану.

Ізраїль, намагаючись унеможливити нові терористичні акції з боку палестинських екстремістів, закрив кордон з палестинською автономією, позбавивши понад два мільйони арабів можливости приїжджати в Ізраїль до місць праці. На контрольно-пропускних пунктах ізраїльські вояки пильно перевіряють документи і всі речі в автах. Цими днями 25-річна палестинка Ганан Наджарах народила двоє дітей просто в авті, затриманому ізраїльтянами для перевірки. Обоє дітей померли, оскільки жінка не дістала вчасної медичної допомоги.

С. ФОРБС ВІДТЯГНУВ СВОЮ КАНДИДАТУРУ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У четвер, 15-го березня, Стів Форбс, видавець-мільйонер і кандидат у республіканській передвиборчій кампанії, який витратив 30 млн. дол. власних фондів, щоб боротися за номінацію своєї партії, відтягнув свою кандидатуру.

Керівник його передвиборчої кампанії Вілліям Дал Кол підкреслив, що С. Форбс є реалістом і, побачивши висліди з передвиборів у сімох південних стейтах минулого вівтірка, 12-го березня, зробив це рішення зовсім свідомо на базі власних підрахунків. Все ж таки С. Форбс своєю участю у цих передвиборах не тільки порушив питання правильности республіканських пропонованої політично-економічної програми,„Контракт з Америкою", але також виніс на публічну арену проблему існуючих скомплікованих правил оподаткування пересічних громадян.

Рішення С. Форбса його прибічники та партійне керівництво прийняли як правильне, беручи під увагу, що він здобув тільки 71 делегата, а сен. Роберт Дол зовсім щиро сказав, що це йому допоможе у дальшій передвиборчій кампанії. Губернатор Ню Джерзі Крістін Тодд-Вітман, приятелька С. Форбса з дитинства, також підкреслила правильність його рішення, зокрема коли йдеться про одностайність Республіканської партії.

Все ж таки, участь С. Форбса у республіканській передвиборчій кампанії зуміла звернути увагу на інші існуючі проблеми в країні, зокрема на ті, що сьогодні є найважливішими для пересічного громадянина — праця та економічне забезпечення.

В Україні

РОЗПОЧАЛОСЯ ОСВОЄННЯ ЗОЛОТОРУДНИХ ПОКЛАДІВ

ОДЕСА. — На золоторудному родовищі „Травневе" фахівці „Кривбаспроходки" за півтора року пробили 75-метровий тунель у глибину скельних порід. За словами начальника 46-ої експедиції об'єднання „Кіровгеологія" Анатолія Храмченка, робітники прокладують усього 5-6 метрів на місяць замість 20 метрів ствола шахти. Розгорнути працю на повну силу не дозволяє брак грошей. Шахта даватиме золото 992-ої проби.

СЛОВАЦЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ВІДВІДАЛА УКРАЇНУ

КИЇВ. — У Комісії Верховної Ради України з прав людини відбулася зустріч з парляментарною делегацією Словаччини. Голова словацької делегації Душан Слободнік зазначив, що в його країні є конфліктна ситуація між українцями і русинами, і це створює напруження у відносинах між Україною і Словаччиною. За його словами, у Словаччині проживають 17,000 українців.

ВІДБУВСЯ ЗЕМЕЛЬНИЙ АВКЦІОН

ЛЬВІВ. — Тут 8-го березня на п'ятому земельному авкціоні продавалося 14 об'єктів. Заяви надійшли тільки на шість з них. Один об'єкт організатори зняли з конкурсу через протест прокурора міста, інші п'ять продано. За них заплатили 130 відсотків від початкової ціни. Завдяки цьому авкціонові до бюджету міста надійшло 62,000 дол.

МІЛІЦІЯНТИ БУЛИ В ЗЛОЧИННІЙ ГРУПІ

РІВНЕ. — Тут затримано групу злочинців, які, застосовуючи зброю, грабували громадян Рівненської та Волинської областей, переважно тих, хто повертався із-за кордону. У затриманих сконфісковано 3,500 дол., кілька одиниць вогнепальної зброї, портативні радіостанції, золоті вироби, авто. У складі злочинної групи були працівники міліції з батальйону, який охороняє Чорнобильську АЕС. Очолював групу громадянин Росії, який прибув на Рівненщину у серпні 1995 року.

ВИЙШЛА ДОКУМЕНТАЛЬНА КНИГА ПРО ТРАГЕДІЮ В ЧОРНОБИЛІ

КИЇВ. — „Ґрінпіс Україна" видав документальну книгу „Стокери", де опубліковано розповіді потерпілих від аварії на ЧАЕС. „Ґрінпіс Україна" цією акцією проголошує початок інформаційної тури свідків чорнобильської трагедії, що триватиме від 12-го березня до 26-го квітня 1996 року. Делегація експертів з України вирушить до Фінляндії, Німеччини, Туреччини, Франції, Швайцарії, Чехії, Словаччини, Австрії, Словенії, Люксембургу, Бельгії, Голляндії та Ірляндії.

ХЛОПЧИКА ВРЯТУВАЛИ, А ДІВЧИНКА ЗАГИНУЛА

ЛЬВІВ. — Десятирічний львів'янин провалився в каналізаційний колодязь якраз у ту мить, коли одна жінка на вулиці Кульпарківській 158 дивилася з вікна на вулицю. Вона негайно викликала лікарів і міліцію, підняла на ноги всіх сусідів і хлопчика врятували, хоча за кілька хвилин вже було б запізно. Але на дні того ж каналізаційного колодязя знайшли тіло семирічної Ірини К., яка чотири дні перед цим вийшла з хати, щоб купити морозива і не повернулася.

У ВОГНІ ЗАГИНУЛО ЧЕТВЕРО ШАХТАРІВ

ЛУГАНЩИНА. — Четверо шахтарів загинуло в результаті пожежі, яка сталася 11-го березня на шахті Суходольська-Східня виробничого об'єднання „Краснодонвугілля", повідомила УНІАР. Причиною пожежі, яка почалася о 5-ій годині ранку, було запалення електричного дроту, що зв'язував ліфтовий відсік з відсіком лінійного постачання світла.

КОНСТИТУЦІЮ БУДЕ ПРИЙНЯТО В ДЕНЬ СУВЕРЕНІТЕТУ, ВВАЖАЄ В. СТРЕТОВИЧ

КИЇВ. — Конституцію буде ухвалено 16-го липня в день проголошення Декларації про державний суверенітет України, сказав 11-го березня Володимир Стретович, голова Постійної комісії з питань правної політики і судово-правної реформи. На його думку, для цього є всі підстави. Він також вважає, що конституцію ухвалить саме Верховна Рада. Парлямент, за його словами, буде працювати над основним законом України „швидко, але не поспішаючи".

ДОЛЮ 35 ДЕПУТАТІВ ВИРІШУВАТИМЕ ВЕРХОВНА РАДА

КИЇВ. — Долю 35-ох депутатів, призначених на керівні пости в Уряді України після підписання конституційного договору, вирішуватиме сесія Верховної Ради України найближчим часом. Це питання порушив голова Верховної Ради Олександер Мороз через часту відсутність тих депутатів на сесіях.

ТРИВАЄ УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКИЙ ДІЯЛОГ

КИЇВ. — На пресовій конференції в Міністерстві Закордонних Справ начальник управління інформації Юрій Сергеєв повідомив, що в румунському місті Радиуці проходить зустріч начальників штабів прикордонних військ України та Румунії. Вирішуються питання охорони українсько-румунського кордону. Українську делегацію очолив перший заступник голови Державного комітету кордону України Павло Шишолін.

Дзвони б'ють невгамовно, кличуть чудо містерії...

„Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович).— Такою цитатою з поезії Б. І. Антонича розпочинається оригінальний своїм змістом і оформленням каталог Молодого Театру ім. Леся Курбаса зі Львова, який приносять вперше до редакції „Свободи" режисер театру Володимир Кучинський і двоє із акторів — Наталка Половинка і Андрій Водичев. Переглядаємо з цікавістю каталог, виданий у двох мовах, в якому можна найти дослівно цілу історію театру та його акторів на тлі незвичного графічного оформлення та ще із цитатами з Антонича, Сковороди і записника невідомого автора.



Члени театру ім. Л. Курбаса в редакції (зліва): А. Водичев, Н. Половинка і В. Кучинський.

Все разом дає повне віддзеркалення цього виїмкового театрального колективу, що старається передати щось нового, містерійного, що далеко відійшло від стандартного театрального репертуару наших стереотипних народних п'єс типу „Наталки Полтавки", „Гриця" чи „Запорожця за Дунаєм". Може тому теперішні гостинні виступи Театру ім. Л. Курбаса в ЗСА викликують в деяких глядачів, які звикли до побутового театру, певні контроверсійні погляди, а часом і незрозуміння.

Але, як колись Л. Курбас, так тепер ця група молодих акторів, що взяла його за свого патрона має внутрішню силу, натхнення і одержимість іти інакшими не втертими шляхами і відкривати перед глядачем театр містерії, „той, що повертає свідомість до моменту, який передує образу, логіці, почуттю". Саме про та-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 12-ГО БЕРЕЗНЯ, під тиском Білого Дому і їхніх демократичних колег, республіканці в Сенаті погодились на підвищення видатків у ділянках освіти та вишкільних програм. Додаткових 2.7 блн. дол. буде додано до державного бюджету 1996 року, виключно для згаданих програм. Це узгодження є перемогою для президента Билла Клінтона, який цілий час твердив, що ці програми є конечними і тому він ніколи не погодиться на будь-які зменшення. Одначе чи це допоможе республіканцям і демократам узгіднити державний бюджет у загальному ще не відомо, а також немає жодних гарантій, що Палата Репрезентантів погодиться на це.

З ПЕРЕМОГОЮ РОБЕРТА ДОЛА у дальшому ході республіканських передвиборів та можливістю відтягнення своєї кандидатури Стівом Форбсом наполегливість Патрика Б'юкенана залишається незбагненим феноменом. Він, крім того, що не збирається до конвенції Республіканської партії відтягати своєї кандидатури з передвиборчої боротьби, проводить як впливовий політик, обіцяючи виборцям економічні поліпшення, які зводяться до державного протекціонізму. Аналітики твердять, що П. Б'юкенан хоче в цей спосіб здобути поперття робітничих профспілок.

У СВІТІ

МЕШКАНЦЯМ ФЛЬОРЕНЦІЇ належить набути нову звичку: йдучи з праці додому, дивитися в небо. Якщо побачать пучок червоних променів, то знатимуть, що наступного дня заборонено користуватися автами. Затиснута з усіх боків Апеннінськими горами, Фльоренція є одним з найбільш занечищених міст Европи. Але й інші італійські регіони страждають від випарів. Відтепер маяк, встановлений на площі Мікелянджельо, посилатиме яскраво-червоні промені, коли вміст окису азоту перевищуватиме дозволену норму. В різних місцях Фльоренції стоятимуть також електронні екрани, на яких можна буде прочитати інформації щодо стану повітря.

ЦІЛКОВИТУ ВІДМОВУ від компромісів демонструє провідна сила японської опозиції — Партія нових рубежів. Вона відкинула запропонований урядом компроміс і продовжує безпрецедентний сидячий страйк у будинку парляменту. Вдягнуті в офіційні костюми і темні кравтки, депутати від цієї партії вже дев'ятий день не залишають килимовий хідничок перед входом до залі засідань бюджетної комісії нижньої палати, заважаючи їй працювати. З допомогою сидячого страйку вони домагаються скасування урядового рішення виділити з державної каси 685 блн. єнів (понад 6.2 блн. дол.) на покриття частини боргів семи кредитних компаній.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Контроверсійна постать Ґ. Зюґанова

Ґеннадій Зюґанов і його кандидатура на президента Росії викликали широке зацікавлення серед міжнародних політологів, які намагаються аналізувати тепер його політику та можливості у близьких президентських виборах. Саме цю характеристику дає в окремій статті в „Ню Йорк Таймсі" молодий український політолог і президент Фрідом Гавзу Адріян Каратницький, а що вона дістала місце саме у такому широкопочитному і поважному щоденнику, свідчить про те, що його аналіза Ґ. Зюґанова є важлива і гідна загальної уваги.

Здобула цю увагу стаття А. Каратницького у широких колах читачів та викликала їхню реакцію. Два листи до редакції щоденик відразу таки помістив. Ідеться тут в першу чергу про те, щоб проаналізувати, якою є і якою буде політика Ґ. Зюґанова у випадку, коли б йому вдалося зайняти місце президента Росії. І тут бачимо, що саме ця постать є доволі контроверсійна і важко схарактеризувати її згідно із правдою.

Коли А. Каратницький побоюється, що Ґ. Зюґанов — консервативний традиціоналіст, який буде пропаґувати ідею панславізму та з'єднання усіх слов'янських народів під егідою Росії, професор російської історії університету в Олбані Н. Кізенко вважає, що погляд А. Каратницького не є правильний, а Ґ. Зюґанов — це тип комуністичного евразійця, який буде шукати зв'язків зі своїми азійськими сусідами, а ніколи зі Заходом. Такі зв'язки можуть допомогти Росії вийти з теперішньої економічної кризи.

Інший погляд висловив координатор питань Східньої Европи і Росії в НАТО А. Стравс. Він таки зачисляє Ґ. Зюґанова до „ультранаціоналістів" чи пак національних большевиків, але він поважно побоюється, як вибір такого скрайнього національ-большевика може відбитися на стосунках Заходу з Росією та дає три можливості, як тому зарадити, хоч всі вони є далеко скрайні. Які б, однак, не були погляди політологів щодо цього кандидата на президента Росії, — усі вони вказують на те, що цей так скрайній російський шовініст, байдуже з якими зацікавленнями, — буде бажати поширення впливів Росії та зміцнення її сил коштом найближчих сусідів, до яких, на жаль, належить Україна.

У сьогоднішній політичній ситуації та несподіванок, які вона приносить майже кожного дня, важко передбачити майбутнє, а всі статті і погляди, що їх доводиться пізнавати в останньому часі, не можуть дати ніякої певної відповіді. Одне, на жаль, є певне, що, читаючи щоденні вістки з України, добре здаємо собі справу з постійної і послідовної русифікації, яка іде в нашій незалежній державі та на яку немає ніякої сильної і з'єднаної реакції зі сторони державних органів. Коли вона проходить без найменшого опору, тоді яка ґарантія, що знайдеться опір у випадку відвертої аґресії та зазіхань на кордони чи незалежність?

Хіба можна сподіватися, що Ґ. Зюґанов буде в близькому майбутньому надто певний себе, а рівночасно з тим стане необачним і тим зразить собі таких звеличників Росії, які досі керують політикою ЗСА. А тоді може західній світ врешті усвідомить собі, яким важливим є існування незалежної української держави.

Микола Рябчук

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, УКРАЇНА „МАЄ ІСТОРІЮ"

Сьогодні, здається, вже мало кого здивуєш прихильним ставленням до України американських політиків і навіть журналістів. Але якщо цю зміну можна пояснити тимчасовими примхами політичної коньюнктури, то увага до України з боку американських академічних видань є виявом глибших і, слід сподіватися, триваліших змін у західньому мисленні. Наприкінці минулого року впливовий науковий квартальник „Славік рівю" помістив чималий бльок „українських" матеріялів, який відкривається дискусійною статтею Марка ван Гейґена, директора престижевого інституту ім. Гаррімана при Колюмбійському університеті. Стаття має виразно полемічну спрямованість, відбиту в самій її назві: „Чи має Україна історію?" На це своє реторичне питання проф. ван Гейґен відповідає „так", але справжнім об'єктом його полеміки є проблема значно серйозніша: чому в такому разі українська історія як предмет практично відсутня в американському науковому світі?

„Нація" і „держава"

Першою і головною причиною вчений вважає характерне для західньої інтелектуальної традиції ототожнення „нації" і „держави". Оскільки майже всі західньоевропейські нації постали як нації „державні" (більше того, вони постали великою мірою саме завдяки націєтворчим зусиллям централізованих абсолютистських держав), цей шлях розвитку і цей спосіб існування націй видається західнім дослідникам чи не єдино можливим і „правильним". Натомість східньоевропейські нації, які здебільшого були бездержавними і які поставали головно завдяки націєтворчим зусиллям місцевої інтеліґенції, традиційно сприймалися на Заході як „недонації", як щось не зовсім повноцінне, сумнівне і не варте уваги.

Цей стереотип мислення знайшов своє повне відображення у західній історіографії, яка, з іронії долі, зформувалася на початку — в середині XIX століття — саме тоді, коли в Східній Европі, на величезному просторі між Москвою і Берліном та Стамбулом і Віднем, не існувало жодної з нинішніх двох десятків східньоевропейських націй-держав. Відповідно до цього погляду, до „справжніх" націй-держав зараховувались Британія, Франція, Росія, Еспанія та, з певними застереженнями, Німеччина й Італія, але не Румунія, не Мадярщина, не Чехо-Словаччина і, тим більше, не Україна. Не те щоб існування цих націй (як певних культурних спільнот) заперечувалось цілком — просто воно вважалося настільки малосуттєвим, що, з ґльобальної перспективи, ним спокійно можна було знехтувати. Приблизно так, як і самі східньоевропейці нехтують сьогодні існуванням десятків різних народностей в Африці чи, скажімо, в Індії.

Відносно недавно — років тридцять тому — цей погляд по-своєму переконливо зформулював визначний британський історик і культуролог Арнолд Тайнбі. „Европейську історію, — писав він, — неможливо збагнути, беручи за мірило народності такого калібру, як словаки або хорвати. Неможливо написати словако- або хорватоцентричну історію не лише Европи, а й самої Словаччини чи Хорватії. На відміну від Франції, ці країни не витворюють самостійного історичного універсуму, а тому, ізольовані від контексту, їхні історії втрачають будь-який сенс. Неможливо написати історію Словаччини чи Хорватії, у якій відповідні народи або країни були б головними протагоністами бодай у власному закутку широкої европейської сцени. Ми просто не потрафимо вичленити з їхніх зовнішніх зв'язків і залежностей їхню внутрішню історію, яка була б власне і суто їхньою. Неминуче ми дійдемо до висновку, що весь їхній досвід і вся діяльність є частиною досвіду і діяльности ширших спільнот, і відтак, намагаючись зробити їхню історію зрозумілою, ми муситимемо включити у поле нашого огляду один за одним інші народи. Не виключено, що нам доведеться включити у поле нашого огляду цілу Европу. Так чи інакше, контекст нашої аналізи неминуче виявиться ширшим простором, у якому Словаччина чи Хорватія будуть лише мізерною і відносно малосуттєвою часткою" (Arnold Toynbee, "A Study of History", London, Oxford University Press, 1972, p. 37).

Друга причина західнього упередження до східньоевропейських країн і, особливо, до України полягає, на думку ван Гейґена, у некритичному засвоєнні Заходом украй тенденційних, проімперських концепцій, розроблених російськими та німецьким історикам. При всій своїй неподібності й навіть ворожості, ці дві офіційні історіографії мали одну спільну рису: обидві вони розглядали східню Европу як сферу законних інтересів і домінування відповідно Німеччини і Росії, й обидві вони імпліцитно або й експліцитно утверджували „неповноцінність" східньоевропейських бездержавних націй, які нібито й нездатні до самостійної державности, а тому повинні втішатися благодійною російською та німецькою „культуртреґерською" опікою. Ці дві гегемоністські концепції були сприйняті на Заході як „об'єктивні" і „наукові", тим часом як будь-яка спроба українців, хорватів або словаків висловити свою думку відкидалася апріорно як „націоналістична" (чи „відносно малосуттєва", у термінах А. Тойнбі).

Політична підтримка

Зрозуміло, що засвоєння цих імперських історіографій на Заході не було б таким легким, коли б не його власна імперськість і претенсії на „культуртреґерську" ролю — не лише в Африці, а й на власних теренах: в Ірляндії, Катальонії, у Бретоні й на Корсиці тощо. А також — коли б не могутня політична підтримка цих точок зору з боку німецької і російської (а згодом і совєтської) державних машин. І нарешті — коли б не потужна хвиля російської і німецької інтелектуальної еміґрації у 20-их і, відповідно, 30-их роках, яка мала особливо великий вплив на американське академічне життя передвоєнної і повоєнної доби, і яка фактично зформувала погляди всіх наступних поколінь американських русистів, славістів та інших фахівців зі Східньої Европи. Практично вся російська еміґрація — ліберальна, консервативна, соціялістична — була за своїми поглядами великодержавницькою, а тому й „центрально- та східньоевропейська політика в ЗСА викладалася здебільшого як продовження совєтської внутрішньої політики".

І, нарешті, третьою причиною марґіналізації східньоевропейських студій на Заході і східньоевропейської проблематики загалом ван Гейґен вважає специфічну політичну й інтелектуальну атмосферу, що склалася після Другої світової війни. З одного боку, репресивний характер авторитарних східньоевропейських режимів у міжвоєнний період та чисельні факти коляборації з нацистами під час війни суттєво зміцнили упередження Заходу щодо східньоевропейських націй. Саме слово „націоналізм" як за фонетичною подібністю, так і за близькими історичними алюзіями почало тісно пов'язуватися зі словом „нацизм", а відтак — безпідставно демонізуватись.

„Злиття націй"

А з іншого боку, після перемоги союзників над нацизмом і заснування Організації Об'єднаних Націй „національне питання" багато кому видавалось розв'язаним — якщо й не назавжди, то принаймні на найближче майбутнє. Цей оптимізм підтримувався впливовою на той час теорією „модернізації" — таким собі західнім варіянтом совєтської концепції „зближення і злиття націй". Речники цієї теорії провіщали стирання етнічних відмінностей у процесі урбанізації, індустріялізації та підвищення рівня освіти. Зрозуміло, що ця теорія зажила найбільшої популярности саме у ЗСА, де політики й соціологи розглядали асиміляцію як найбільше благо для багатоетнічних держав — відповідно до сумнозвісної теорії „перетоплюючого казана", а відтак проєктували свої асиміляціоністські пріоритети і на совєтську імперію.

Бурхливе відродження націоналізму в цілому світі спонукало теоретиків „модернізації" та „перетоплюючого казана" частково змиритися з неприємним для них явищем, поділивши націоналізм на „добрий", себто громадянський, і „поганий", себто етнічний. Зрозуміло, що до носіїв „доброго" націоналізму було зараховано Америку та всі інші країни НАТО, тоді як усім східньоевропейцям, з Україною включно, відвели місце, як і належиться, у „поганій" категорії.

Зрозумівши всі ці стереотипи, ми не лише збагнемо причини тривалого американського русоцентризму і — зворотний бік цього самого явища — упередження до України. Ми збагнемо і той механізм, який спричинив раптову зміну американського погляду на Україну в останні два роки — аж до надмірного ентузіязму з приводу досить хиткої (насправді) „стабільности" й досить сумнівних (насправді) „реформ".

Характерний зразок такого ентузіястичного погляду — стаття Джуліяни Пілон під назвою „Москва повинна повчитися у Києва вміння знаходити компроміси", опублікована у популярному ілюстрованому тижневику „Інсайт" 24-го квітня 1995 року. Протиставляючи мирну політику Києва у Криму кривавим злочинам російської вояччини у Чечні, авторка радить російським політикам відмовитися від вирішення проблем з позицій брутальної сили і натомість уважніше приглянутися до досвіду свого південно-західнього сусіда з надією дечого в нього повчитися. На думку авторки, українці не втратили віри в можливість вирішувати свої проблеми політичними методами, незважаючи на надзвичайно

(Закінчення на стор. 3)

Василь Шкляр,
Київ

А ми тую річку Збруч перескочимо

Ще скриплять січневі морози, ще „зі стріх вода не капле", а багатьом нашим молоденьким козаченькам і дівчаткам уже пахне мандрівочка. Це насамперед тим школярам, які мешкають у південих та східніх областях України, власне на тих окрадених теренах нашої землі, де бракує... самої України.

Щороку під час різдвяних вакацій, а відтак і на Великодні свята, сотні учнів із Донеччини, Криворіжжя, Криму, Харківщини, Луганщини вирушають у гості до своїх ровесників у Галичину, Тернопілля, до славного Карпатського краю. Того краю, де гордо-величаві гори, здається, і досі бережуть відлуння лютої битви за священне право бути українцем. Того краю, де, на думку деяких, духовно знесилених, ошуканих „східняків", досі блукають „бандерівці" з крісами.

Така дійсність в Україні. Жорстокі історичні обставини породили ментальне відчуження між братами по крові, а Збруч став глибокою раною на тілі рідної землі, яка не гоїться. Власне необхідність подолання несправедливого порізнення між сходом і заходом, нагальна потреба духового єднання нації і наштовхнула патріотичні партії, насамперед республіканців, на ідею тісного спілкування дітей різних реґіонів України. Так, починати треба з дитинства, адже усі ми родом із нього, — сказав колись безсмертний автор „Маленького принца". Українська Республіканська Партія щосвят організовує подорожі понад 300 дітям, і тут гріх не сказати найтепліше слово про Координаційний Комітет Допомоги Україні в ЗСА, який надає фінансову підтримку на ці багатовтішні мандрівки школярів.

Бачу їхні тайною діткнуті обличчя в соборі святого Юра. Їхні просвітлені очі під час колядок. Здається, то самі ангели виводять чистими голосочками „Ой радуйся, земле, Син Божий народився"... І чую радісний сміх на забавах, перегуки голосні, і тішить душу навіть невинне бешкетування, бо вже й не добереш, де тут малий „бандерівець", а де „східняк".

Живуть хто у санаторії, а більшість в родинах. Однак усім перепадають щедрі гостинці, найрозкішніші частування, приязнь найщиріша. І в Коломиї, і в Снятині, і у Заліщиках, і в Білій, і в Рогатині... Тільки як настає час їхати додому, то „з журбою радість обнімається". І гостювати ще хочеться, і кортить мерщій розповісти своїм, які це гуцули „страшенні".

Пам'ятаю, як, повернувшись з Галичини, гурт школярів із Січеславщини завітав до штаб-квартири УРП. До поїзду було ще довгенько, то діти грілися чаєм, ділилися враженнями навперебій. Ну, звісно, шум і гамір. Аж бачу, сидить у куточку поважний такий хлопчина і ні пари з уст. Є такі, знаєте, — саме ще мале, а вже серйозне, як той дідок.

— А тобі що, не сподобалося у Карпатах? — питаю.

— Це інтерв'ю? — дивиться на мій диктофон.

— А чого ж, хай буде інтерв'ю. Розкажи, як ти їздив на Львівщину.

Маленький мудрець замислився, покосував на своє гамірне товариство і знизив плечима, мовляв, ну що ти візьмеш із цієї дітлашні? А далі почав стиха:

— Ну, це не так, що взяв та й поїхав. Я переміг на олімпіяді української літератури. От і мене нагородили поїздкою.

— У тебе, напевно, вдома розмовляють українською?

— Ні, погано розмовляють. Тато хоче, але не вміє. А я вмію. Я навіть там, у гостях, виправляв декого, коли трапилося російське слово. Вони чомусь кажуть „то всьо, то всьо", а я кажу: „Не всьо, а все!"

— І що вони — ображаються?

— Ні, сміються.

— В західній Україні то не вважають русизмом, а діялектним словом.

— Не знаю. Треба казати правильно: все, а не всьо...

— А що тобі найбільше сподобалося в цій поїздці?

Він зводить очі до стелі і довго мовчить. Так довго, що я починаю підказувати:

— Колядки? Кутя? Борщ із вушками? Чи, може, тамтешні розваги?

— Та ні-і-і... — спроквола відповідає мовчун. — Кутя добра, і борщ смачний... А найдужче мені сподобалися... люди.

— Он як. То ти, мабуть, знайшов там багато друзів. Поїдеш іще?

— Не знаю. Хотів би. Але, мабуть, буде краще, коли замість мене поїде хтось із тих хлопців, які ще не знають української мови. Тоді вони повернуться... іншими.

Ось такий мені трапився маленький мудрець. Ну чи не майбутній президент України?

* * *

ККДУ вислав 6,250 дол. на кошти, пов'язані із перебуванням дітей під час Різдвяних свят. Щоб фінансувати таке перебування і під час Великодніх свят, ККДУ апелює до громадських організацій та всієї громади — „Спонзоруйте поїздку дітей із східніх і південних областей у західню Україну". Ваші пожертви прохаємо виписувати на: Coordinating Committee to Aid Ukraine, 66 Susan Drive, Chatham, N. J. 07928. Всі пожертви звільнені від федерального податку.

Омелян, Осип й Іван Росули

„ВО ВРЕМЯ ЛЮТЕ"

(Спогад)

I

Минає 57 років славної і заразом трагічної події — наступу мадярських реґулярних військ на Карпатську Україну. В основному нам відомо про наступ мадярських гонведів у напрямку столиці Карпатської України м. Хусту, про Красне поле, де відбулася найбільша драма боїв, про які збереглося багато документальних даних, спогадів учасників і очевидців — навіть фотознімок, але разом з тим залишилося багато нерозкритих подій про наступ мадярів на Карпатську Україну в інших напрямках. З тим наміром автори цієї статті хочуть розказати про оборону і наступ гонведів у напрямку Ужгород, Невицьке, Перечин та Ужанська долина, свідками яких були самі, про те, що глибоко врізалося в їхню пам'ять.

За „віденським арбітражем", при активній допомозі фашистської Італії, мовляв, низинні частини Підкарпатської Руси заселені мадярами, були окуповані міста Ужгород, Мукачево, Берегово з прилеглими до них територіями. В наслідок цього кордон між Мадярщиною і Карпатською Україною на західньому та північносхідньому напрямку Ужгороду проходив перед селом Доманинці, через Червеницю, Кальварію і летовище, де вже словацький кордон. Знову ж на східньому напрямку простягався біля ужгородської електростанції поміж селами Радванка, Горяни, Дравці та інші. Тому що зв'язок зі Словаччиною, який проходив через Ужгород, був перерваний, при кінці 1938 року було прокладено нову дорогу в об'їзд Ужгороду, яка за місцевим населенням дістала назву „українська дорога". У зв'язку з передвоєнними подіями уряд Чехо-Словаччини провів військову мобілізацію резерви. В селі Невицьке була розташована одна з військових частин. Перед сільським цвинтарем і в „Прилогах" біля каналу, поблизу залізничної станції, в добре обладнаних окопах були розташовані по шість важких гармат, націлених в сторону Ужгороду, однак після жовтневих подій з окупацією Ужгороду, з невідомих причин, вони були зняті.

В той час мадярський уряд в розвідувальних, терористичних і деморалізуючих цілях висилав на територію Карпатської України масу „соботчопотошів" — терористів. Аналогічні дії робилися і зі сторони Польщі, яка боялася політично-визвольних подій в Галичині і тому активно підтримувала Мадярщину. Наша родина жила на залізничній станції Невицьке на віддалі одного кілометра від села, тому для захисту від терористів у хаті завжди лежав офіційно зареєстрований і заряджений пістолет. Десь на початку 1939 року на залізничній станції Перечин розірвалися два товарові вагони, повні набоїв, які згоріли до тла. Були чутки, що це була справа мадярських терористів. Першою подією, яка глибоко врізалася в нашу пам'ять, було перевезення тіла вбитого на кордоні біля села Вілоку Берегівської округи вояка-українця Реґана з Великоберезнянщини. Поїзд з тілом вбитого зупинявся на кожній станції і громадяни вшановували його пам'ять співом „Вічная пам'ять". Другою подією був всенародний похорон жандарма-старшини українця Івана Богдана з села Оноківці, вбитого гонведами на кордоні, який перетворився в політичну антимадярську акцію, на якому з патріотичною промовою виступив наш батько залізничник, районовий командант січовиків Іван Росул. Його виступ був зафіксований в його звинувачувальних матеріялах на весні 1939 року.

13-го березня 1939 року над нашим селом з'явився однокрилий мадярський літак, з якого були скинуті листівки такого змісту: „Дорогі наші брати рутени! Тисячу років ми з вами жили разом. Настав час, коли з'явилася можливість знову привернути вас до Святостефанської корони — споконвічної своєї вітчизни. Ми визволимо вас!"

Під вечір 14-го березня 1939 року, напередодні мадярського свята Свободи, на кордоні біля мосту села Доманинці почався бій між мадярськими військами і чехо-словацькими прикордонними частинами та добровольцями-січовиками. Наш батько, залишивши п'ятеро дітей з матір'ю вдома, взяв кріс і пішов на захист Карпатської України, звідкіля повернувся аж вранці, бо треба було йти на службу. Бій на кордоні не втихав, а навпаки — набирав усе більшого розмаху. Була зоряна березнева ніч, добре було чути скорострільні черги і постріли. Ми чітко їх розрізнювали: наші у два рази скорше, різко — тр-тр-тр, а мадярські повільнійше, тупо — ту-ту-ту. Бій продовжувався цілу ніч, було видно спалахи вибухів, фосфорних куль та ракет.

Аж над ранком трохи притихло. В напрямку кордону по шосейній дорозі біля нас почергово мінялися два потужні чеські танки з гарматами і важкими скорострілами на баштах. Вони підтримували і вели оборону. Десь коло обіду з'явилися танкетки жовтого кольору, які Мадярщина придбала, чи, може, дістала від фашистської Італії, якими вона користувалася у загарбницькій війні з Абісинією, ганяючись по пустелях за абісинцями. Проти них вийшов один з чеських танків, який своєю величиною і потужністю набагато разів перевищував угорські танкетки, які, мабуть, з перестраху, що їх розчавлять, порозбігалися у різні боки, а одна з них таки перевернулася і застрягла у придорожньому рові.

(Закінчення буде)

Виявляється...

(Закінчення зі стор. 2)

важкі умови життя і прогресуюче суспільне відчуження. Майже половина опитаних, за її даними, вірить, що суспільні проблеми можна і треба вирішувати шляхом голосування. І навіть більша половина опитаних цікавиться суспільно-політичними проблемами своєї країни.

„Просто дивовижно, — вигукує авторка, — звідки береться таке позитивне ставлення в атмосфері післякомуністичної напівосвіченості в питаннях демократії та громадянських прав. Віра цих людей у демократію походить радше з їхнього травматичного досвіду зіткнення з комунізмом, аніж з глибокого розуміння того, як працює вільне суспільство. А проте українці, схоже, готові вчитись у Заходу і воліють мирно залагоджувати внутрішні конфлікти. Хтозна, може й росіяни, втомившись масакрами у Чечні, пригляняться нарешті до українського досвіду".

Підштовхування демократів

На жаль (чи на щастя), Джуліяна Пілон не читає української преси і тому, правдоподібно, нічого не знає про те, як кілька років тому найзавзятіші українські „демократи" і „ліберали" підштовхували президента Кравчука до вжиття „найсуворіших заходів" щодо кримських сепаратистів, не задумуючись нітрохи про наслідки тих „найсуворіших заходів". Отож, на відміну від американської авторки, ми зовсім не маємо певности, що ті та інші „заходи" не були вжиті саме завдяки українській толерантності й миролюбності, а не більш характерній слабкості й нерішучості. Хоч, звичайно, добре все те, що добре закінчується.

Покищо зовнішньополітична ситуація складається для України доволі сприятливо. Поступове розчарування Заходу в російських „реформах" і „демократії" спонукає західніх політиків до уважнішого погляду на „ближнє зарубіжжя" — у пошуках альтернативи російському імперіялізмові і цілком імовірній військовій експансії. „Російський націоналізм спонукає Україну і ЗСА до зближення" — саме так охарактеризувала цю ситуацію газета „Вашінґтон Таймс" у заголовку однієї із своїх „проукраїнських" статтей. Якою мірою сама Україна зуміє скористатися цією сприятливою кон'юнктурою — покаже найближче майбутнє.

Ґоббі березівського леґіня

Богдан Безкоровайний з села Березів Вижний на Гуцульщині за фахом медик. Але вже 10 років не розлучається із своїм оригінальним ґоббі — він листується з багатьма цікавими людьми із 47-ох країн світу. Своїм друзям Б. Безкоровайний розповідав в листах про Україну, про наше життя, а вони знайомлять Богдана із своїми країнами.

— Я хочу більше пізнати світ, — каже Богдан. — З багатьма приятелями мрію зустрітися...

А вибір у березівського леґіня адресатів досить поважний. Серед них директор відеоцентру із ЗСА Джан Бамп, фільмовий критик, журналіст і перекладач з Індії Пракаш Шарма, студентка з Лозанни, яка досконало володіє французькою, італійською, португальською, еспанською, англійською та німецькою мовами Анна Белле Джорджас, професор з Франції Жан-Кльод Боссі, лікар з Італії Антоніо ДіКарльо.

Першим має намір приїхати до Богдана в гостину бізнесмен з Пакистану Махмуд Ахмад, який дуже цікавиться Україною. Всього в березівського леґіня понад 200 друзів, які пишуть йому листи на Гуцульщину різними мовами, зігріваючи Богдана теплотою своїх сердець.

Тепер Б. Безкоровайний в околицях північної Польщі поблизу Орлова створив самодіяльний український театр з тамтешніх емігрантів, який з успіхом репрезентує українську культуру і мистецтво серед поляків.

Дмитро Пожоджук,
Космач.

НА ШЕСТИДЕННІ ВІДВІДИНИ до ЗСА у вівторок, 12-го березня, прибув Ґеррі Адамс, провідник Шін Фейн — політичної вітки Ірляндської республіканської армії. Одначе цьогорічні його відвідини, після ще не втихомиреного відгомону лондонських вибухів, не мають того самого розголосу, як його відвідини рік тому. Тоді з існуванням договору про припинення всякого терроризму, він був гостем президента Білла Клінтона в Білому Домі та мав офіційний дозвіл збирати гроші для своєї організації. Тепер його ніхто офіційно не приймає, а також заборонено йому збирати будь-які фонди.

Дочки твої, Україно!



Г. Вітраненко-Ковганич



О. Стеців

Північна Каліфорнія нагадує мені поєднання українського Криму з українськими Карпатами, така ж красива багатою природою, тільки погода тут більш примхлива своїми бродячими туманами, які так часто гостюють в одному з найкращих і найчистіших місті ЗСА, Сан Франсіско, що розташувалось на крутих зелених пагорбах Тихоокеанського узбережжя, західньої частини ЗСА. Мальовничі узбережжя океану дуже гарні для споглядання сходу й заходу сонця — це неймовірно-красиве явище та купатися тут дуже холодно і неможливо. Каліфорнія славиться смачними винами, бо це благодатний край для вирощування винограду і прекрасних троянд, які цвітуть тут великими квітами з чудовим запахом, бо, звичайно, квіти в ЗСА дуже рідко пахнуть, але троянди Каліфорнії мають багатий духм'яно-п'янкий аромат.

107-ий Відділ Союзу Українок Америки в північній Каліфорнії, хоч і чисельно невеличкий, але намагається допомагати своїм далеким і таким близьким сестрам в Україні. Союзянки збирають одяг, україномовні книжки, грошову допомогу й пересилаютьв в Україну для дітей і стареньких бабусь. 107-ий Відділ СУА також спонзорує двох українських студентів, які мешкають в Бразилії, а також для них надсилається одяг. 107-ий Відділ північної Каліфорнії ім. Лесі Українки свято шанує національні й релігійні свята, ніколи не залишають без уваги хворих, проводять щомісячні сходини, де активно обговорюють майбутні плани й підсумовують, що вже зроблено. Часом союзянки так захоплюються працею сходин, що забувають за їжу, та голодними ніколи не бувають, бо ж мають найщирішу союзянку, яка смачно пригостує й привезе на збори й пристрасть до столу — Богдан Стеців, чоловік покійної Галини Струк-Стеців, які в 1949 році приїхали до ЗСА через Австрію.

Світлу пам'ять про себе залишила дорога Галина Стеців для тих, хто мав щасливу нагоду бути знайомим з нею, слухати її чудовий спів у власному фортепіяновому супроводі, бо ще в Україні закінчила консерваторію кляси фортепіяну, а в ЗСА здобула освіту біолога. Б. Стеців закінчив факультет біохемії Пенсильванійського університету. — Мама мала спеціяльний талант об'єднувати людей, активно допомагати їм, особливо приділяла увагу старшим людям. В 1970 році засновано 107-ий Відділ СУА північної Каліфорнії ім. Лесі Українки. Першою головою цього Відділу була Галина Стеців. Союзянки заснували українську суботню школу, влаштовували забави, свята св. Миколая, вишивані вечерниці, які й досі часто влаштовують. Так об'єднувались між собою на чужій землі українці.

В 1975 році родина Стеців виїхала до Відня, а повернулася до ЗСА в 1981 році. Багато союзянок, їдучи в Україну, зупинялися в хаті Стеціних, де завжди щиро і щедро приймалось кожного українця і ті, які не знали про Україну, виносили повне поняття і любов до цього краю.

25-го квітня 1990 року скінчилося земне життя дорогої Галини Стеців, саме в день народження її чоловіка Богдана. Так залишила вона свою доню, яка активно продовжує започатковану її мамою українську справу. Оленка Стеців є заступником голови 107-го Відділу. Головою Відділу Олена Бенкстон. Сьогодні наш відділ живе активним життям, хоч і налічує всього 14 членок, які свою віддаюю працею, хто гроші збирає, як касир Таня Татарченко, хто веде секретарську роботу, як чарівна Галина Маренін, хто відвідує хворих і розрадить їх добрим словом й обігріє теплом свого серця Віра Зубицька, хто виступить зі співом, грою на гітарі й чудовою українською поезією, як Галя Ковганич.

Союзянки щиро вітають Ганну Вітраненко-Ковганич і шлють їй найкращі побажання на многая літа з нагоди її 70-річного ювілею. Скільки тернових доріг довелось пережити й вистояти цій красуні, за освітою педагога молодших кляс, якій енкаведисти так і не дали закінчити. Схопили 19-річну Ганю на студентській лаві, українську патріотку, яка з великою любов'ю й шаною ставилась до рідного краю з його солов'їною мовою, співала українських пісень і діткам все передавала, ніколи друзів своїх не залишила в біді, в навчанні, була першою, брала активну участь в постановках і грі українських клясичних п'єс, завжди була центром уваги, але не кожному це було до вподоби, особливо існуючому режимові, в якого викликали страх, заздрість, підозрілість справжній патріотизм, розум, краса, честь, а тим більше, дізнаючись, що вона була примусово вивезена в Німеччину під час Другої світової війни та ще чудово володіє німецькою мовою. „Трійка" засудила цю жінку на 10 років колимських таборів і 5 років після звільнення не мати ніяких громадянських прав. Чудом Господнім Ганна Вітраненко вдруге повертається на свою змучену батьківщину і не сама, а з чоловіком і маленькою донечкою, яка народилася в Магадані. В Україні народився син.



На світлині союзянки (зліва, перший ряд, сидять): Аня Свасон, Марта Сидір, Віра Білинська, Ірена Волосенко, Таня Татарченко, Галя Ковганич; (другий ряд, стоять): Віра Зубицька, Галина Абаскаль, Олена Стеців, Галина Маренін, Наталя Маренін-Сидір, Оля Келлі, Майя Баб'як, Олена Бенкстон.

Виввчили своїх дітей, дали їм вищу освіту, а Ганна зі своїм чоловіком Василем Ковганичем, який пройшов німецькі, а потім совєтські табори, де й познайомився зі своєю дружиною і привіз свою сім'ю на рідне Поділля, де їм виділили невеличкий шматок нікчемних батьківських земель і вони побудували собі хату, де й зараз мешкають. Її вітають союзянки із північної Каліфорнії.

К. Г.

ПОДЯКА

Шановні українці в діяспорі. Від себе і від всіх парафіян села Гарбузова Зборівської землі складаємо від усього серця щиру подяку всім жертводавцям, які не були байдужі, відгукнулись на наші потреби і надали фінансову допомогу, яка всеціло затратилась на впорядкування нашого храму, а також на часткове впорядкування нового церковного дому (пробоства). До того ж маємо в плянах на літо зробити в нашій церкві опалення, яке тягне за собою досить значні фінансові видатки.

Поряд з нашою подякою, просимо посильною участю відгукнутися на дальші потреби нашої парафії, і разом спричинитися до здійснення наших плянів.

Хай Господь Бог наш Ісус Христос зішле на всіх жертводавців і їхні родини своє щире благословення і подасть силу і кріпость.

Перепрошую всіх вас, що затримався з подякою. Пам'ятаю про вас у своїх молитвах о. Олег і парафіяни с. Гарбузів.

Адреса: Ukraine, с. Гарбузів, р-н Зборівський, обл. Тернопільська, о. Олег Дідух.

о. Олег Дідух

Книжку А. Камінського видано в Україні

Джерзі Сити, Н. Дж. — При кінці 1995 року у Видавництві „Світ" при Львівському Університеті появилася нова праця Анатоля Камінського п.з. „Вступ до міжнародних відносин: курс лекцій". Книжка, під редакцією Л. Кирієнка та оформленням і художнім редагуванням В.Лахненка, має 144 сторінки та є посібником для студентів факультетів міжнародних відносин, політологів, істориків і юристів, у котрому розглядається завдання і структура міжнародних відносин як окремої навчальної дисципліни.

У передмові Маркіян Мальський, декан факультету міжнародних відносин Львівського Університету, з'ясовує важливість появи та конечність такого посібника.

Книжка-посібник написана на основі лекцій, прочитаних проф. А. Камінським у Київському та Львівському Університетах протягом 1992-94 років, на думку декана М. Мальського є вагомим внеском для підготови молодого покоління українських інтелігентів і майбутніх дипломатів. Бо саме в руках цього молодого покоління науковців, політологів, істориків і дипломатів лежатиме важке завдання скріплення незалежности України.

Для зацікавлених подаємо адресу де можна засягнути інформацій щодо набуття цієї книжки. Львівський Державний Університет ім. І. Франка, факультет міжнародних відносин, Україна — 290602, Львів 602, вул. Університетська, 1.

КЕРІВНИК ДОСЛІДНОГО центру японської компанії атомової енергії Гіроші Ватанабе повідомив про новий винахід його групи спеціялістів — застосування гамма-випромінення у виготовленні алькогольних напоїв. Виявляється, що коли опромінити добрі вина і дорогі сорти горілки, то їхній смак зіпсується. Але вплив гама-випромінення на гірші сорти набагато покращує смак напоїв. Річ у тому, що гірше вино виходить у висліді порушень процесу його бродіння, а дешева горілка змішується як-небудь. Радіоактивне опромінення горілки відразу покращує процес змішування і ліквідує неприємні присмаки. А опромінення вина поліпшує його ферментацію і знищує гіркоту, властиву дешевим сортам. Однак проблема полягає в тому, що у багатьох країнах заборонено застосовувати радіацію при приготуванні харчів.

ЗСА УВАЖАЮТЬ ВІЙСЬКОВІ маневри Китаю з випробуванням ракет у напрямку околиць Тайвану „провокаційним актом," — заявив речник Білого Дому, Джеймс Фетіґ. Він також підкреслив, що вже перед тим Китай попереджено, що за такі потягнення та будь-які наслідки Китай буде потягнено до відповідальности. Справа в тому, що Китай, як виглядає, не бере цих американських перестоорог зовсім під увагу. Незважаючи на це, ЗСА знову звернулися до Китаю, а також і до Тайвану, щоб не дались спонукати на взаємні провокації.

Парлямент...

(Закінчення зі стор. 1)

Верховною Радою новий склад Конституційної комісії.

Президент Л. Кучма сказав, що має багато зауважень до проєкту, підготованого робочою групою, однак зазначив, що Конституційна комісія партії і Рухи проробили велику працю, готуючи проєкт, і тому „слід розпочати його якнайшвидший розгляд у парляменті". Керівник держави вважає, що Кабінетові Міністрів треба надати право законодавчої ініціятиви, оскільки в запропонованому проєкті такого права нема. Кучма назвав „політичною грою" заяви деяких фракцій, що проєкт конституції передбачає необмежені права для Президента. Він також визнав, що було помилкою Конституційної комісії розглядати положення щодо Криму без широкої участи представників автономії. Президент закликав членів Конституційної комісії зробити все, щоб проєкт конституції ухвалила Верховна Рада.

Конституційна комісія 26-ма голосами із 40 схвалила проєкт конституції і постановила внести його на розгляд Верховної Ради із зауваженнями і пропозиціями, висловленими на засіданні комісії.

Коментуючи це рішення, член Конституційної комісії Сергій Головатий сказав: „О. Мороз черговий раз зловживав своїм правом головуючого, щоб запропонований проєкт не був прийнятий Конституційною комісією. Це було очевидно і для досягнення своєї мети він використовував усі методи". На думку Головатого, О. Мороз хотів відкласти прийняття проєкту на невизначений час, а пізніше розпочати все з нуля. Але затягування конституційного процесу нанесе великої шкоди державі, бо перед Україною стоїть проблема виживання, вважає міністер. Надто багато залежить від того, чи матиме Україна свою конституцію до президентських виборів у Росії.

Депутат Петро Шейко також вважає, що „частина депутатів Верховної Ради не хоче, щоб основний закон був своєчасно прийнятий". Він певний, що комуністи „проголосують тільки за власний варіянт — конституції Української Совєтської Соціялістичної Республіки".

Вячеслав Чорновіл задоволений, що проєкт схвалено, але зазначив, що враження після засідання в нього дуже сумне. Особливо тому, що йому незрозуміле становище деяких членів Конституційної комісії від президентського крила: „Деякі з них проголосували за прийнятий варіянт рішення уже під кінець і то під тиском". Однак результат успішний і тепер якщо Верховна Рада не схвалить проєкт конституції, то можна буде виносити його на референдум, тобто на всенародний розгляд і це буде леґітимна конституція.

Задоволений рішенням Конституційної комісії і Президент Кучма. Він сказав, що це дуже прикро, бо „в Україні ще є сили, які бажають повернення до Совєтського Союзу". Конституцію треба прийняти в тому вигляді, „в якому це необхідно Україні", зазначив Президент і висловив надію на підтримку з боку европейських країн. „Від декларацій треба переходити до конкретних справ, — сказав Президент України.

Дзвони...

(Закінчення зі стор. 1)

кий театр розповідають гості в редакції, які живуть цим театром всеціло і все шукають за новими непройденими шляхами нашого театрального мистецтва, а з тим нашої культури.

Коли ми говорили про завдання саме такого театру в українській дійсності з передовим актором О. Драчем, в часі його відвідин у редакції перед приїздом групи до Ню Йорку, я поставила йому меритоpичне питання — як зрозуміють постановки театру глядачі тут і чи відгукнуться простягненим руки молодим акторам.

На це питання можна б вже шукати відповіді тепер, коли була нагода побачити акторів безпосередньо у дії. Режисер театру В. Кучинський відповідає дипломатично, що їх прийняла американська публіка дуже прихильно, а зокрема студенти університету, з якими вони ведуть майстерню з великим успіхом.

Шкода, що досі не спробував він зі своїми акторами переводити таку майстерню для українських студентів, чи взагалі для української групи. Чи не має справді серед них зацікавлених таким способом пізнавати працю авангардного театру з України?

Говоримо про пляни у дальшому перебуванні Театру ім. Л. Курбаса в ЗСА та наші гості розповідають, що після апокрифів Лесі Українки в Нюарку, вони відвідають ще Союзівку, де читатимуть також поезії Б. І. Антонича, Трентон, де знову виступлять з апокрифами за творами Л. Українки і з поезією Т. Шевченка в Українському Інституті Америки, а також вдруге будуть грати на терені Ню Йорку, тим разом на запрошення американців у театрі в Мейплвуді в неділю, 31-го березня. Цікаве, що власне зі сторони американської експериментальний театр находить стільки зрозуміння і прийняття, а якось менше можна її спостерігати від земляків. Бож і друга вистава в театрі університету Колюмбія в Ню Йорку „Благородного Еродія" відбудеться там в дні 22-го березня о год. 8-ій вечора, та можна надіятися, що викличе таке саме зацікавлення як „Забави для Фавста".

Режисер В. Кучинський підкреслює, що це перебування в ЗСА дало нагоду йому і членам театру пізнати багато цікавих людей та нав'язати різні контакти на майбутнє.

Про це майбутнє театру питаю В. Кучинського, бо всім відомо, як важко тепер пробивається театральним ансамблям в Україні та які скупі фінансові можливості мають вони під цю пору.

Тут В. Кучинський підтверджує це своїми словами і пояснює, що у нового є підготовані постановки ще двох п'єс Лесі Українки, саме з приводу 125-річчя з дня її народження, а це „Блакитна троянда" і „Камінний господар" — але... немає фінансів на виготовлення костюмів і декорацій. На кожну із тих вистав потрібно суми 3,000 дол.

Навіть такі проблеми В. Кучинський представляє наприклад спокійно, немов невміливо і просто, слухаючи його важко повірити, що це режисер, який залізною рукою веде театр від 1988 року до постійних успіхів та визнання його не лише в Україні, але на міжнародних фестивалях у Польщі, Італії і Росії.

Друге перебування театру ім. Л. Курбаса в ЗСА — це не кінець. Надіємося, що скоро прийде чергове, яке буде доказом, що плекання особливої культури театрального дійства далекого від трафаретів має послідовників, але також і звеличників.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці.
Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

У ЛЬВОВІ ПЕРЕМІГ ЛЬВІВ'ЯНИН

Напередодні нового року у львівському Палаці Шахів завершився міжнародний турнір. Це був вже 14-ий турнір за останні 30 років. Серед переможців та учасників попередніх змагань були добре знані у шаховому світі імена — М. Таль, Р. Ваґанян, Н. Шорт, Л. Юдасін, Г. Кайданов, В. Маланюк, Г. Кузьмин, О. Ахмиловська, Б. Гулько, Т. Лемачко, Л. Семенова та звичайно ж усі львівські ґросмайстри: М. Літинська, О. Бєлявський, Й. Дорфман, О. Романишин, А. Михальчишин, В. Іванчук та інші. На цей раз не вдалося зібрати такий видатний склад, бо з кожним роком участь шахових зірок коштує щораз дорожче. І все ж змагання розпочали чотири ґросмайстри, шість міжнародних майстрів і два національні майстри, ранґування яких дозволило встановити норми для досягнення міжнародного звання: ґросмайстра — 8 точок, міжнародного майстра — 5.5 точки.

Цікавість викликала участь кращої шахістки України Аліси Галлямової-Іванчук, якій при льосуванні попав перший номер в таблиці. Аліса й стала першим лідером змагань, здобувши на старті дві перемоги, але на тому „ґалянтність" чоловіків скінчилася і наступні партії їй давалися нелегко. А виграв все таки володар найвищої ранґи (2,550), 26-річний ґросмайстер Андрій Максименко, а поруч з ним став майстер з Молдови, учасник олімпійської дружини, Д. Рогозенко, який вперше виконав ґросмайстерську норму.

Турнір був цікавим у творчому відношенні, майже не було нічиїх. Кінцеві підсумки такі: (ґм=ґросмайстер, мм=міжнародний майстер, м=майстер) 1). А. Максименко -ґм (Львів, 2,550) 8.0; 2). Д. Рогозенко, мм (Молдова, 2,440) 8,0; 3). А. Михальчишин, ґм (Львів, 2,505) 6.0; 4). А. Галлямова, ґм (Львів, 2,475) 6.0; 5). А. Петросян, ґм (Вірменія, 2,435) 6). 0. Філіпенко, мм (Росія, 2,420) 5.5; 7). О. Грицак, м (Львів, 2,365) 5.5; 8). В. Бутурин, мм (Львів), 2,430) 5.0; 9). В. Яндемиров, мм (Росія, 2,460) 5.0; 10). О. Сулипа, мм (Львів, 2,435) 4.5; 1). Ф. Левін, мм (Львів, 2,490) 3.5; 12). В. Желяндинов, м (Львів, 2,350) 3.0.

Восени нинішнього року плянується провести міжнародний турнір пам'яті відомого львівського шахіста Степана Попеля, до участи в якому організатори прагнуть запросити і українських майстрів Північної Америки, які зустрічалися за шахівницею з цим шаховим романтиком, що розпочинав свої перші шахові кроки у Львові.

Іван Яремко,
Львів.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

„УСЦАК — Олімпійський Фонд" (Пожертви, які вплинули від 20-го грудня 1995 до 10-го лютого 1996 р.).

Велике признання й подяку належиться висловити Управі УСК-у в Ню Йорку і його фінансовому референтові Ф. Щеснюку за переведення збірки на листи УСЦАК, яка дала суму 10,600 дол. В цій сумі є також гроші, які зібрала Станиця б. вояків І-ої Д. УНА в Ню Йорку — 1,160 дол. Щире спасибі! На громадській зустрічі з міністром спорту В. Борзовим 4-го лютого в Ню Йорку, представники Управи УСЦАК передали на цілі Олімпійського Руху суму 10,600 дол.

Загальна листа жертводавців

3,500 дол.: Український Спортовий Клюб (УСК) в Ню Йорку; 1,000 дол.: Товариство „Самопоміч" — Відділ в Ню Йорку; 200 дол.: Зенон Масловський, Орест Наливайко; 150 дол.: Бара „Верховина" в Ню Йорку, д-р Артур Григорович, Борис і Іванна Губки; 100 дол.: Каролина Конрад, Прокіп Пікулович, Юрій і Наталка Струтинські, Микола Андрухів, д-р Роман Слиж (в пам'ять сина д-ра А. Слижа), Юрій Зеленський, Станиця Ню Йорк — Братство кол. вояків I УД УНА, Лідія і Андрій Закревські, Василь Мисак, Люба і Павло Михалевичі, Неоніля і д-р Євген Стецьківи, д-р Іван і Стефанія Сєранти, Теодор і Софія Щеснюки, Борис Галаган, Бара, „Голідей" — С. Лютак, Надя і Карпо Кифори, „Сурма" — Мирон Сурмач, ресторан УНДому в Ню Йорку, „Стейдж" Ресторан — Іванка і Роман Дякуни, Валя і Василь Грицюки", „Скай Вей Плямбінґ", „Київ" Ресторан, „Арка" — Ню Йорк, Анна і Василь Сєранти, Роман Коморницький, Андрій Прадищук, інж. О. Сумик, д-р Арета Підгородецька, Іван Черкавський, Зеновія і Василь Никифорчуки, Софія і Іван Винники, Осип Сиґіда, Любодар і Зеня Олесницькі, Відділ ООЛ в Нюарку, Варвара і Александер Корнієнки, Анна і Роман Качмарі; 75 дол.: Подорожнє Бюро „Гамалія"; 60 дол.: „МекСорлі Бара"; 50 дол.: Дмитро Недовіз, Дмитро Наливайко, Степан Ґробельський, Наталка Кравчук (в пам'ять В. Гузара), Патриша Гаврилко, Еміль Зайло, Богдан Лужняк, Любомир Лужняк, Роман Лужняк, Любомир Трач, д-р Г. Р. Тершаковець, Зеновія і Мирослав Кулиничі, Ірена і Іван Мокрівські, д-р Василь Калинович, Ліда і Стефан Турчани, Павло Гуль, Юрій Галюка, Похоронне заведення „Ярема", Ярослав Оберишин, Богдан Кекіш, Орест Побігушка, „Чупа Іншуренс", Данило Карпо, д-р Тарас Одуляк, Марія і Яків Палії, Іван Походай, Марія Паска, Ігор і Марія Маланчуки, Михайло Тимчишин, Михайло Брожина, Яра і Марко Сидораки, д-р Йоганенс Сумик, Зірка і Микола Галіви, Петро Бойцанюк, „Шумейко Іншуранс", Василь Павлюк, Богдан Біраковський, Марія і Александер Мотилі, Анна і Стефан Леуші, Василь Цюрпіта, Любов Л. Коленська, Осип і Надя Винницькі; 45 дол.: д-р Юрій Крижанівський; 40 дол.: Мирослав Цап, Орест Р. Щеснюк, Тарас Гірняк, Володимир Подзюк; 35 дол.: Павло Літепло; 30 дол.: Андрій Пеленський, Василь Харук, Осип Левицький, Василь Бобиляк, Володимир Кузик, Ярема Бачинський, Христина і Юрій Ференцевичі, Марія Семанишин; 25 дол.: Володимир Грицин, І. і Д. Турянські (в пам'ять Б. Боярського), І. і А. Дзедзики (в пам'ять Б. Боярського), Михайло Дзіман, Михайло Мартиненко, Василь Орищак, Мирон Стебельський (в пам'ять Б. Боярського), Михайло Курман, Марійка і Роман Гавриляки, Роман Іваницький, Марта Данилюк, Атанас Кобрин, Віра Кушнір, Марія Поритко, Марта і Стефан Скрибайли, Марічка і Орест Слупчинські, д-р Михайло Цегельський, Любомира і Зенон Ціховлязи, Йосиф Фляґа, Александер Редько, Ольга і Тарас Павлики, Ярослав Біланюк, Дмитро Бобеляк, Александер Благітка, Ярослав Ткач, Володимир Боярський, Дамян Ліщинський, Богдан і Марія Поритки, Михайло і Анна Іванціви, д-р Орест Попович, Віра Сендзік, Зеновія Воробець, Ольга Дубик; 20 дол.: О. і М. Гельбіґ (в пам'ять Б. Боярського), М. Андрійович, П. Плечін, А. Кедринський, Р. Гупало, Р. і Л. Гуцалюки, З. Зарицька, І. Керод, Р. Кобрин, Д. Мох, О. і Л. Стеткевичі, М. Шепарович, В. Возьняк, Н.Н., А. Вербицький, С. Коваленко, І. Коваль, А. Ільницький, Б. Гевко, М. Совицький, І. Кузів, І. Пришляк, Т. Дякун, Є. Комарницький, М. Собенко, В. Зінкевич, І. Дорош, П. Дорош, І. Маргоревич, В. Яцків, Бела Міні Маркет, М. Гірняк, І. Дмитрик, Ч. Ковалець, І. Завада, В. Сафян, Ф. Софа, Я. Бігун, О. Смаль, О. Ратич, Ю. Котляр, О. Лисинецький, І. Іванчук, Р. Копійчук, М. Кухта, Я. Черник, д-р І. Гаймон, Іван Безпалий; 15 дол. проф. Н. Чировський, А. Мицак, д-р Ю. Демидович; 10 дол.: Р. Трач, І. Хоптій, Т. Красносельський, А. Івашко, В. Івашкевич, В. Гладкий, Р. Балабан, М. Тершакоець, П.П. Матушак, М. Сохор, Т.В. Гарасим, Б.В. Гарасим, С. Зваричук, О. Костетська, В. Скрипець, Р. Плісак, М. Цьвах, М. Литвин, П. Теребецький, В. Форак, Н.Н., В. Овчарук, О. Покладок, Л. Павлович, В. Данилюк, О. Сташків, І. Турянський, Д. Кордуба, А. Долинський; 8.88 дол.: Я. Штойко; 5 дол.: М. Мотуз, М. Дворан, В. Томко, М. Прядка, А. Воробець, В. Баран, Дячук, Р. Венґловський.

Доповнення: у попередньому виказі жертводавців пропущено збірщика з Пасейку і околиці, яким там був член Управи УСЦАК Ярослав Петрик.

Всім шановним жертводавцям щире українське спасибі! Ви виконали свій національний обов'язок супроти олімпійської України. Честь і слава вам! Хто наступний?

На окрему згадку заслуговує наш щирий приятель Богдан Лужняк з Фльориди, який з власної ініціятиви перепровадив збірку на цілі Олімпіяди. Щира подяка! Закликаємо всіх, кому дорога справа участи України у світовій Олімпіяді в Атланті, відгукнутися щиро й жертвенно на наш заклик!

Чеки просимо виставляти і висилати на: USCAK — Olimpic Fund, 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106.

Управа УСЦАК